

BỘ CÔNG THƯƠNG

VỤ THỊ TRƯỜNG CHÂU PHI, TÂY Á, NAM Á

TÀI LIỆU CƠ BẢN NƯỚC CỘNG HOÀ BENIN

A. THÔNG TIN VỀ CỘNG HOÀ BENIN

I. Khái quát

- Thủ đô: Porto-Novo
- Ngày quốc khánh: 1/8 (ngày độc lập)
- **Vị trí địa lý:** Nằm ở Vịnh Benin thuộc Tây Phi; Bắc giáp Niger và Burkina Faso; Đông giáp Nigeria; Tây giáp Togo; Nam giáp Đại Tây Dương
- Diện tích: 112.620 km²
- Khí hậu: Nhiệt đới; nóng, ẩm ở miền Nam, tương đối khô ở phía Bắc
- Dân số: 8,79 triệu người (2008)
- Địa hình: Phần lớn là đồng bằng; có một số ngọn đồi và núi thấp
- Tài nguyên thiên nhiên: Dầu mỏ ngoài biển (trữ lượng nhỏ), đá vôi, cẩm thạch, gỗ
- Ngôn ngữ: Pháp (chính thức), Fon và Yoruba (thổ ngữ thông dụng nhất ở miền Nam), ngôn ngữ của các bộ lạc
- Dân tộc : có 42 bộ tộc. Các bộ tộc lớn như: Fon 28%, Yoruba 12% , Bariba 10%, còn lại là các bộ tộc khác, người Âu : 5.500
- Tôn giáo : Tín ngưỡng cổ truyền 70%, đạo Hồi 15%, Thiên chúa 15%
- Đơn vị tiền tệ: Franc-CFA, 1USD = 527,47 CFA
- Ngày thiết lập quan hệ ngoại giao với Việt Nam: 14/3/1973

II. Lịch sử

Benin (tên cũ là Dahomey) có lịch sử lâu đời (văn minh Abomey, làng nổi gần Cotonu...), vương quốc Abomey của người Fon có cơ cấu tổ chức chặt chẽ, phát triển quan hệ thương mại sớm với châu Âu. Behanzin là vị vua cuối cùng của Vương quốc này, là người đã anh dũng đấu tranh chống thực dân Pháp và bị thất bại năm 1893, kết thúc 3 thế kỷ tồn tại của vương quốc này. Từ đó, Dahomey bị Pháp xâm chiếm. Behanzin được coi như vị anh hùng dân tộc.

Ngày 1/8/1960, Pháp trao trả độc lập cho Benin.

Từ khi giành độc lập Benin đã nổ ra nhiều cuộc đảo chính. Cuộc đảo chính quân sự cuối cùng vào 26/10/ 1972 do thiếu tá Mathieu Kérékou cầm đầu thành công và lên làm tổng thống.

Ngày 30/11/1975, đảng Cách mạng Nhân dân Bénin được thành lập (Đảng cầm quyền duy nhất) do Tổng thống M.Kérékou đứng đầu. Nước Cộng hoà Dahomey được đổi thành Cộng hoà Nhân dân Benin, phát triển đất nước theo xu hướng xã hội chủ nghĩa.

Trước tác động của tình hình phức tạp ở Liên xô- Đông Âu, tháng 1/1990, các lực lượng đối lập ở Benin đẩy lên phong trào đấu tranh đòi giải tán Quốc hội, chính phủ, xoá bỏ hiến pháp và đòi tổ chức tổng tuyển cử tự do.

Bị áp lực mạnh mẽ của các thế lực đối lập, Đại hội Quốc dân được triệu tập vào ngày 19/2/1990. Đại hội quyết định giải tán Đảng Cách mạng Nhân dân, thực hiện chế độ đa đảng, thành lập Chính phủ quá độ 12 tháng, sửa đổi Hiến pháp, bầu Quốc hội mới, đổi tên nước thành Cộng hoà Bénin, lấy lại Quốc kỳ Dahomey và ngày Pháp trao trả độc lập (1/8/1960) làm ngày kỷ niệm Quốc khánh hàng năm. Đại hội cũng bầu ông Nicephore Soglo làm Thủ tướng chính phủ quá độ.

Tháng 12/1990, Benin tổ chức trưng cầu dân ý thông qua Hiến pháp mới.

Tháng 3/1991, Benin tiến hành tổng tuyển cử tự do đa đảng đầu tiên. Ông Nicephore trúng cử Tổng thống với nhiệm kỳ 5 năm.

Sau 5 năm cầm quyền, chính quyền N. Soglo vẫn chưa giải quyết được những khó khăn vốn có về kinh tế- xã hội của đất nước, nên trong cuộc bầu cử tháng 3/1996, ông N. Soglo đã thất bại và cựu Tổng thống Mathieu Kérékou lại thắng cử Tổng thống.

Ngày 9/4/96 Chính phủ liên hiệp được thành lập .

Benin thực hiện chế độ đa đảng. Tổng thống được bầu theo phổ thông đầu phiếu, nhiệm kỳ 5 năm. Quốc hội nhiệm kỳ 4 năm. Bénin đang đẩy mạnh việc phát triển kinh tế tự do, tư nhân hoá.

III. Kinh tế

Năm 2008, GDP của Benin đạt khoảng 6,94 tỷ USD, tăng 4,8% so với năm 2007 và GDP bình quân đầu người đạt khoảng 800 USD/người/năm

Thu nhập Chủ yếu là nông nghiệp, chiếm 80% thu nhập quốc dân

Tài nguyên thiên nhiên có sắt (trữ lượng 1 tỷ tấn), phốt phát, vàng, cao-lin, đá trắng và dầu lửa ở thềm lục địa.

Công nghiệp Benin nhỏ bé, chủ yếu là ngành công nghiệp ép dầu cọ và khai thác sắt. Công ty Thụy Sĩ giúp Benin khai thác dầu mỏ (sản lượng 100.000 thùng/ngày) đủ phục vụ cho nhu cầu trong nước. Cảng Cotonu là bến quá cảnh của nhiều nước trong vùng Vịnh Bénin đã tạo nguồn thu ngoại tệ lớn cho Benin.

Nông nghiệp Benin lạc hậu, sản phẩm chủ yếu là lương thực và bông (riêng bông năm 1996 sản xuất 400.000 tấn chiếm 80% giá trị xuất khẩu) ngoài ra còn có dầu cọ, ngô, lạc, kê, ca cao v.v... Ngành chăn nuôi có cừu, dê. Benin vẫn phải nhập phần lớn lương thực.

Giá trị xuất khẩu của Benin năm 2008 là 894 triệu USD. Benin xuất khẩu bông, dầu thô, các sản phẩm từ cọ, dừa chủ yếu sang các nước Brazil, Libya, Indonésia, Tây Ban Nha.

Trong khi đó, Benin nhập khẩu là 1,4 tỷ USD các mặt hàng: thực phẩm,

thuốc lá, các sản phẩm dầu lửa, thiết bị chủ yếu từ các nước: Pháp, Trung Quốc, Anh, Hà Lan.

Bên cạnh nền kinh tế chính thức, nền kinh tế ngầm (buôn bán lậu qua biên giới) chiếm đến 50% nền kinh tế Benin.

IV. Đối ngoại

Chính sách đối ngoại của Benin là ưu tiên hợp tác khu vực, coi trọng quan hệ với phương Tây, nhất là Pháp và các tổ chức kinh tế, tài chính quốc tế để tranh thủ vốn và kỹ thuật.

Benin là thành viên LHQ, KLK, Tổ chức thống nhất châu Phi (OUA), Cộng đồng các nước có sử dụng tiếng Pháp (Francophonie) và nhiều tổ chức quốc tế và khu vực khác. Năm 1995, Benin đã tổ chức Hội nghị cấp cao Pháp ngữ lần thứ 6.

B. QUAN HỆ VIỆT NAM – BENIN

I. Quan hệ chính trị - ngoại giao

Việt Nam và Benin lập Quan hệ Ngoại giao ngày 14/3/1973. Benin rất trân trọng Việt Nam trong cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng đất nước và ca ngợi thành quả đổi mới của Việt Nam.

Benin cử Đại sứ thường trú ở Bắc Kinh kiêm nhiệm Việt Nam, ta cử Đại sứ ở Algerie kiêm nhiệm Benin .

Các hiệp định hai bên đã ký kết:

- Hiệp định khung về hợp tác Kinh tế, Thương mại, Văn hoá, KHKT (1996).
- Việt Nam, Benin, FAO đã ký hiệp định 3 bên giúp Benin phát triển lúa nước (11/1998) (Hiện Việt Nam có 15 chuyên gia làm việc tại Benin theo chương trình hợp tác này)
- Hiệp định tham khảo chính trị và ngoại giao giữa hai Bộ Ngoại giao (2003).

II. Quan hệ kinh tế - thương mại

Cơ chế xuất nhập khẩu của Benin khá thông thoáng, nhưng hoạt động kinh doanh xuất khẩu do người nước ngoài nắm giữ. Tình trạng tham nhũng cũng là một vấn đề các doanh nghiệp cần quan tâm khi tham gia thị trường này.

Là một nước nông nghiệp lạc hậu, Benin có nhu cầu khá lớn về các sản phẩm lương thực thực phẩm và hàng tiêu dùng mà Việt Nam có thể đáp ứng được như rau quả, sữa và các sản phẩm sữa, các sản phẩm may mặc, giày dép....tuy nhiên kim ngạch xuất nhập khẩu giữa Việt Nam và Benin còn thấp và

chưa phản ánh đúng .

Về quan hệ thương mại, Việt Nam xuất khẩu sang Benin chủ yếu là hạt và quả có dầu, rau quả, dược phẩm và hàng may mặc, các sản phẩm bằng cao su, sữa và các sản phẩm từ sữa. Ngược lại, Việt Nam nhập khẩu từ nước này chủ yếu là bông, máy móc và hạt điều thô.

Kim ngạch xuất nhập khẩu Việt Nam – Benin, 2001 – 2008

Đơn vị Triệu USD

Năm	Xuất khẩu	Nhập khẩu
2001	0,25	1,50
2002	0,78	0,27
2003	0,50	0,62
2004	0,78	5,10
2005	2,1	0,71
2006	3,4	0,90
2007	15,4	5,29
2008	10,5	22,13
6T-2009	9,17	7,82

Nguồn Tổng cục Hải quan Việt Nam

Nhìn chung, trao đổi thương mại giữa Việt Nam và Benin có tăng qua từng năm nhưng tăng trưởng không ổn định và giá trị vẫn còn ở mức khiêm tốn. Trong 6 tháng đầu năm 2009, kim ngạch xuất khẩu vào Benin đạt 9,17 triệu USD, tăng gần gấp 3 lần so với cùng kỳ năm trước. Mặt hàng xuất khẩu chủ yếu của Việt Nam trong thời điểm đó là gạo (chiếm 67,7% giá trị xuất khẩu vào Benin), ngoài ra còn có các mặt hàng khác như nguyên phụ liệu thuốc lá.

Hà Nội, 09/2009